

DOSSIER DE PREMSA

El Noucentisme:
arquitectura, pintura,
escultura, bellesa pública,
l'art del jardí, l'art social i
les estructures culturals.

El Noucentisme es produeix en el període històric del primer terç del segle xx que determina el desenvolupament cultural, polític i, en bona part, social de Catalunya. Coincideix amb l'afirmació del catalanisme, que s'intensifica sobretot amb la instauració del govern autonòmic de la Mancomunitat de Catalunya i amb la col·laboració de tot un sector intel·lectual que possibilita portar a terme moltes de les fites que el mateix projecte de modernitat considerava. Tot i que hi ha una certa fluctuació, amb moments més àlgids que d'altres, perviurà uns quants anys després de la Guerra Civil Espanyola. Amb tot, algunes de les estructures culturals creades perviuen a la Catalunya contemporània.

Política, pintura i art

Es dona una conjunció entre política i cultura, i el món de les arts esdevé un marc excel·lent des del qual el nou corrent estètic, en sintonia amb el context internacional, es projecta i pren una tonalitat pròpia: nacional i civil. Es fa un art social en què es potencia la raó, l'afecció a la concreció, l'estabilitat, l'estructura, la mesura, l'harmonia, el gust per les coses senzilles, l'humanisme.

El Noucentisme té com a rerefons estètic la tradició clàssica mediterrània i la tradició popular autòctona

Bellesa pública

Amb la idea de "bellesa pública", el **Noucentisme** demana a l'artista que s'integri a la tasca de configurar la ciutat ideal. Per tant, trobarem una marcada idealitat. El que caracteritza aquesta "bellesa pública" és una sèrie de manifestacions artístiques expressades a través de la pintura mural, l'estatuària pública, l'art del jardí i els oficis artístics, que en són veritables contribucions.

Arquitectura

En el **Noucentisme** no hi ha un estil unitari; el que hi pesa és recuperar la tradició pròpia sense deixar de banda les novetats tècniques o el cosmopolitisme que les grans capitals europees del principi del segle xx presenten. S'aspira a fer una capital nacional, ordenada i sanejada urbanísticament.

Pintura

En pintura, el **Noucentisme** s'interessa estèticament per reflectir indrets del país amb una mirada selectiva, a través de la qual la pintura de paisatge es converteix en un jardí

mediterrani, amb la nova visió ordenada i plàcida, en oposició a la feréstega natura romàntica. Els valors de la civilitat, propis de pautes de comportament d'una societat moderna, van acompanyats d'obres en les quals la iconografia s'il·lustra mitjançant els retrats d'infants, de personatges femenins feinejant i de maternitats. El caràcter de síntesi, de valor i de tractament estructural que pesa en allò que es representa s'allunya de la còpia acadèmica i introdueix certa assimilació d'algunes de les aportacions d'avantguarda.

Jardins de Santa Clotilde (Lloret de Mar)

Presentació

de Mercè Vidal i Jansà

*"Dedicar un nou volum de la col·lecció al **Noucentisme** significa tot un repte, atès que tot i el caràcter rellevant que tingué, en alguns aspectes encara avui és poc valorat. A vegades en l'apreciació d'obres d'art hi pesa molt el factor enlluernador, com podem trobar en algun corrent artístic precedent, o, en altres hi pesa més el caràcter monumental i espectacular. Tanmateix, el corrent noucentista tan estèticament com políticament és important perquè en essència és el que ha conformat la cultura catalana contemporània. S'ha volgut presentar-lo amb tota la seva vistositat, amb un ampli conjunt d'obres. En aquest sentit, no ens hem circumscrit només a la ciutat de Barcelona, sinó que d'acord amb la idea de la Catalunya-ciutat, d'estendre els principis de civilitat i de cosmopolitisme, hem volgut abastar un ampli territori. A través, doncs, de la idea de la Catalunya-ciutat, que és una de les característiques noucentistes, s'han escollit unes obres prou significatives que abastessin gairebé aquelles comunitats amb les quals ens uneix la llengua i la cultura. D'altra banda, si els criteris de qualitat han intervingut en la selecció d'obres i les imatges presentades amb tot el luxe que caracteritza la mateixa col·lecció han estat primordials, també hem volgut que fos essencial recórrer als millors especialistes perquè aportessin les seves recerques i rigor en comentar cadascuna de les obres.*

*El **Noucentisme** es produeix en el període històric del primer terç del segle xx que va conformar el desenvolupament cultural, polític i, en bona part, social de Catalunya. Coincideix amb l'afirmació del catalanisme que s'intensifica sobretot amb la instauració del govern autonòmic de la Mancomunitat de Catalunya i amb la col·laboració de tot un sector intel·lectual que possibilita portar a terme moltes de les fites que el mateix projecte de modernitat contemplava.*

Fou una etapa en la qual, moltes de les aspiracions esdevingueren realitat, encara que hi dominà un afany gairebé utòpic, perquè construir un nou país no era una tasca gens fàcil. La idea d'excel·lència que es perseguia era cabdal, ja que hom anhelava convertir la ciutat en una gran capital europea, cosmopolita i avançada, capaç de projectar-se a tot el territori amb la voluntat de donar al projecte un abast nacional. Les circumstàncies històriques són les d'un país que recupera la seva consciència nacional i que vol construir les bases sòlides per a una renovació política, econòmica, cultural, per a fer de Catalunya un país europeu, un país del segle XX.

En aquest període tan rellevant de la nostra història contemporània política i cultura s'uneixen per afirmar, construir i institucionalitzar estructures culturals amb visió de país i de projecció internacional. Es creen institucions cabdals com l'Institut d'Estudis Catalans, la Biblioteca de Catalunya i un bon conjunt de Biblioteques Populars construïdes en diferents poblacions. Si ens referim a l'ensenyament trobem institucions tan significatives com la Universitat Industrial que en el seu si acull una sèrie d'especialitats i escoles com la mateixa Escola Superior dels Bells Oficis que esdevindria la normativització dels ensenyaments dels oficis d'art, formà directors i obrers de les indústries artístiques. L'ideal de fer extensiu el coneixement i la cultura comportava la ingent tasca de construcció d'escoles, com els denominats Grups Escolars de la ciutat de Barcelona, que portà aparellat la renovació pedagògica i que ens situà en l'avançada europea. Altrament, la normativització de la llengua va ser una eina fonamental. La mateixa institucionalització de la protecció monumental va tenir un pes efectiu amb la creació del Servei de Catalogació i Conservació de Monuments. I aquesta sensibilització vers el patrimoni artístic coincidirà amb la recerca i salvament de les pintures murals i frontals romànics que aportaren una riquesa artística rellevant per als Museus d'Art i, a més, aproparen el col·leccionisme privat al públic que afavorí que els Museus de la ciutat fessin un salt quantitatiu i qualitatiu en relació als seus inicis a finals del segle XIX.

*En aquesta conjunció entre política i cultura el món de les arts esdevé un marc excel·lent des del qual el nou corrent estètic, en sintonia amb el context internacional, es projecta i pren una tonalitat pròpia: nacional i civil. Fer un art social en el qual es potencia, la raó, l'afecció a la concreció, l'estabilitat, l'estructura, la mesura, l'harmonia, el gust per les coses senzilles, l'humanisme. L'ampli panorama que Joies del **Noucentisme** presenta, en les diverses especialitats –arquitectura, pintura, escultura, bells oficis, pintura mural, art del jardí, bellesa pública, imatge impresa- vol ser una reconeixença per un art que és ben nostre i que de ben segur ens promet un gaudi admirar-lo."*

La petita que fa mitja - Josep Obiols

Mercè Vidal i Jansà (1950) Professora Titular d'Història de l'Art Modern i Contemporani, Universitat de Barcelona.

Doctora per la Universitat de Barcelona (1989) amb la tesi Teoria i crítica en el **Noucentisme**: Joaquim Folch i Torres amb la que obtingué el Premi Josep Puig i Cadafalch de l'IEC i el Premi Nacional d'Arts Plàstiques de la Generalitat de Catalunya (1991). Professora d'Art, Arquitectura i Disseny del segle XX a la UB; ha impartit docència en diversos centres universitaris i escoles de disseny a Barcelona i a França.

Ha comissariat exposicions i ha assessorat i realitzat estudis sobre el Patrimoni d'alguns municipis del Baix Llobregat. Compta amb diverses publicacions i comunicacions en congressos (Brighton, l'Havana, Istanbul, París, Osaka...).

Grup escolar Milà i Fontanals

Mercat Central de Sabadell

Fitxa tècnica:

- ✓ **Llibre de gran format: 28 x 38 cm**
- ✓ **416 pàgines**
- ✓ **Enquadernació en pell**
- ✓ **Descripció detallada de 120 obres:**
 - Arquitectura: habitatges plurifamiliars i unifamiliars
 - Arquitectura religiosa
 - Arquitectura pública
 - Jardins i altres espais públics
 - Pintura mural
 - Bells oficis
 - Pintura, escultura i museus
 - Imatge impresa
- ✓ **Direcció:** Mercè Vidal i Jansà
- ✓ **Autors:**
 - Teresa Camps i Miró
 - Jordi Carreras i Barreda
 - Maria Antonia Casanovas Giménez
 - Xavier Castanyer i Angelet
 - Lluís Cuspinera i Font
 - Mercè Doñate i Font
 - Montserrat Duran i Albareda
 - Jordi Falgàs i Casanovas
 - Mariàngels Fondevila i Guitart
 - Francesc Fontbona i de Vallescar
 - Mireia Freixa i Serra
 - Raquel Lacuesta i Contreras
 - Josep de C. Laplana i Puy
 - Elena Llorens i Pujol
 - Joaquim M. Puigvert
 - Cristina Rodríguez Samaniego
 - Jordi Serra i Teixidor
 - Alícia Suárez Serrano
 - Mercè Vidal i Jansà
 - Maria Rosa Vives Piqué

